

Az esettanulmány kb. 3 oldalas ismertetés, mely tartalmazza a következőket:

- **elméleti bevezetést** a megfigyelt jelenségről az órai anyag és a tankönyv alapján (más szakirodalom is alkalmazható, de ebben az esetben pontosan meg kell adni a hivatkozást!)
- a megfigyelt gyerek(ek) és a vizsgálati helyzet **jellemzőit** (életkor, életkörülmények, családi háttér, hogyan választotta ki, milyen kapcsolatban volt vele korábban, hogyan találkoztak, stb.)
- a vizsgálati **eljárás rövid leírását** (milyen jellemzőket figyelt, mennyi ideig, stb.)
- a megfigyelt **adatok leírását** (mit talált, mi lett a megfigyelések eredménye - összefoglalóan, nem szükséges itt MINDENT szó szerint leírni)
- az **adatok értelmezését** (mire lehet következtetni a megfigyelt adatokból, hogyan illeszkedik mindez a dolgozat elején ismertetett szakirodalmi összefüggésekhez, összhangban van-e, vagy ellentmond azoknak, vajon miért, stb., továbbá itt lehet eszmefuttatásokat tenni a saját élményekről is, mi volt személyesen tanulságos, stb.)

A dolgozathoz csatolni kell a vizsgálati jegyzőkönyvet, rajzot, stb. (ez nem számít bele a 3 oldalba, és persze a címlap sem)

Az esettanulmány célja az órán tanult valamilyen vizsgálati módszer, vagy témakör kipróbálása legalább egy, tetszőleges (de a választott vizsgálat számára megfelelő) korú gyerekekkel. Több gyerekekkel való felvétel esetén érdemes különböző korú gyerekeket választani. (Több gyerek vizsgálata azonban önmagában még nem jelent „jobb” dolgot!)

Figyelem: a gyerekekkel való foglalkozáshoz a szülő előzetes beleegyezése szükséges!! Ehhez tisztázni szükséges a vizsgálat pontos célját (féléves dolgozat) és azt is, hogy mi NEM célja: például nem célja, hogy a gyerek képességeiről valamiféle képet alkossanak. (Természetesen azt megígérhetik, hogy a kész dolgot megmutatják.)

Az anonimitás érdekében a dolgozatban TILOS megadni a gyerek, vagy a család pontos adatait (pl. név, cím), csak életkor, keresztnév, a családi háttér általános adatai szerepelhetnek. Rokoni kapcsolat esetén a pontos rokonsági fokot sem szabad feltüntetni.

Az esettanulmányhoz alkalmazható vizsgálati módszerek jegyzéke

(köv. oldaltól)

Az egyes módszerek leírását igyekeztem mindenhol feltüntetni, illetve a hivatkozást megadni. Amennyiben olyan módszert szeretnének választani, melyhez kevés az információ, kérem keressenek meg! Különösen érvényes az a tesztekkel való munkára: tesztet tudok küldeni, és támpontokat is adok a kiértékeléshez!

Martos Tamás
martos.tamas@btk.ppke.hu

<u>Az újszülött és a csecsemő:</u>	<u>RÖVID LEÍRÁS</u>
csecsemő aktivitásának megfigyelése + anyai interjú (temperamentum, napirend, jellemző aktivitások)	max. 1 éves gyerek megfigyelése min. 1-2 órán keresztül: a temperamentumra jellemző viselkedések (pl. aktivitás, hangulati ingadozások, alkalmazkodókészség), ld. tankönyv Temperamentum c. fejezetét anyával szabad beszélgetés arról, h. milyennek látja a gyermeket
<u>Kognitív fejlődés 1.</u>	
tárgyállandóság kialakulásának és a kognitív képességeknek a vizsgálata Piaget eljárásával + megfigyeléssel, 1-2 éves gy.	a tárgyállandóságról ld. tankönyv vonatkozó részeit egyéb képességekhez meg kell figyelni a gyermeket mindennapi tevékenysége közben: beszéd kialakulásának foka, játékokban mutatott problémamegoldás, könyvekhez való viszony, stb.
okság fogalmának vizsgálata beszélgetéssel	4-5 éves gyerekekkel beszélgetés tetszőleges témában (pl. autó működése, mit és miért dolgozik apu, miért van óvoda, iskola, stb.) cél: annak megfigyelése, hogy az összefüggéseket mennyire, hogyan érti a gyerek, milyen „torzításokat” követ el
gyereknyelv elemzése	2-3 éves gyerek beszédének megfigyelése, rögzítése, lehetőleg természetes élethelyzetben, pl. játék, étkezés közben; szempontok: szókincs terjedelme, nyelvtani hibák (pl. kivételek helyett az „alapszabály” alkalmazása)
<u>Kognitív fejlődés 2.</u>	
konzerváció vizsgálata (folyadék, vagy gyurma) + centrálás-decentrálás (egocentrizmus) vizsgálata 4-5 éves gyerekekkel	Piaget kísérletei a konkrét műveleti szakasz elérésének meglétéről ld. tankönyv vonatkozó részeit egocentrizmushoz pl. a 3 hegy vizsgálat vagy a „csoki-elrejtés” vizsgálat alkalmazható (Cole - 1. kiadás 339-340)
„kontavis”-vizsgálat az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetésére alkalmazott eltérő stratégiákról	ld. tankönyv vonatkozó részeit (Cole - 1. kiadás 633-634) legjobb, ha 2 gyerekekkel: 8-9 és 11-12 évessel, hogy a várhatóan megjelenő különbség szemléletes legyen !
gyermekrajz: szabad rajz, ház-fa-ember (4-10 éves)	szabad rajz instrukciója: rajzolj valamit, amit szeretnél ház-fa-ember instrukció: (3 külön lapra!) rajzolj egy házat most rajzolj egy fát most rajzolj egy embert a rajzokat CERUZÁVAL készitse, választhat grafitot, vagy színes értékeléshez támpontokat lehet találni a Mérei-Binét könyvben, illetve személyes konzultációt is szívesen vállalok
egy gyerek „játék-leltára” (tetszőleges korú)	a gyerekszoba „felmérése”: jellegzetes játékok, játékcsoportok (milyen fajta van, esetleg milyen nincs!) beszélgetés a gyerekekkel: mit szoktál, mit szeretsz játszani, mi a kedvenc játékod, van-e valami, amit szeretnél játszani, de még nem volt rá lehetőséged, stb. beszélgetés a szülőkkel: játszanak-e, mit játszanak a gyerekekkel (nem csak tárgyakkal való játék lehet!), hogyan választanak játékot, miben különbözik az apa és az anya, stb.

<u>Énfejlődés, érzelmi fejlődés</u>	
Felicia-vizsgálat mások érzelmi állapotára való következtetés képessége	vizsgálható 3-5 éves gyerekekkel ld. tankönyv vonatkozó részeit (Cole - 1. kiadás 410-411) (a vizsgálathoz a képeket célszerű kétszeresére nagyítva kimásolni a könyvből, majd külön-külön megmutatni a gyereknek)
Tanulói stressz kérdőív kérdőívezés + interjú	vizsgálható 12-18 éves tanulókkal 30 tételes papír-ceruza teszt arról, hogy a tanulónak mi jelenti a legnagyobb megterhelést, pl. szülőkkal kapcsolatos konfliktusok, pályaválasztás, hangulat, társak, stb. a skála letölthető itt: http://katona-szito.uw.hu/ , vagy én elküldöm annak, aki kéri
Iskolai énkép kérdőív kérdőívezés + interjú	vizsgálható 12-18 éves tanulókkal 44 tételes papír-ceruza teszt arról, hogy a tanulónak milyen önképe van különböző területeken, pl. egyes tantárgyakkal, testével, társaival, szüleivel stb. kapcsolatban a skála megtalálható a Lélekvilág c. kötetben, 116-117. oldal
<u>Társas fejlődés</u>	
Dinamikus családrajz	vizsgálható 4-12 éves gyerekekkel instrukció: rajzold le a családot úgy, hogy mindenki csinál valamit a rajzoltatás után rövid kikérdezés: melyik alak ki, és pontosan mit csinál - a gyerek válaszait feljegyezzük a rajzra vagy a hátdalára utána kötetlen meséltetés a családjáról Figyelem: érzékeny terület!! ha családi konfliktusokat sejtünk a háttérben, inkább ne válasszuk ezt a módszert
Dinamikus iskolai rajz	vizsgálható 7-14 éves gyerekekkel instrukció: rajzold le az iskolából azokat, akik valamilyen szempontból fontosak a számodra úgy, hogy mindenki csinál valamit rajzoltatás után rövid kikérdezés: melyik alak ki, és pontosan mit csinál - a gyerek válaszait feljegyezzük a rajzra vagy a hátdalára utána kötetlen meséltetés az iskoláról
„Szociális atom”	vizsgálható 10-18 éves gyerekekkel instrukció: rajzolj egy kört középre, ez leszel te; most rajzolj le mindenkit, aki fontos számodra (otthon, iskolában, bárhol); úgy helyezd el őket a rajzon, hogy a téled való távolságuk jelezze azt, hogy milyen erős közöttetek a kapcsolat, és egymáshoz képest is ennek megfelelően helyezkedjenek el (szintén körökkel, a körökbe írják be a nevet) rajzoltatás után rövid kikérdezés: melyik alak ki, és milyen vele a kapcsolat - a gyerek válaszait feljegyezzük a rajzra vagy a hátdalára a módszer révén egy kis „Naprendszer” kapunk, melyben a középpont a gyerek maga; a kapcsolatok száma erőssége (közelség) és jellege (vonzás vagy esetleg taszítás) jól leképezi a gyerek társas világát

<u>Erkölcsei és vallási fejlődés</u>	
Piaget erkölcsi dilemmái 6-14 éves gyerekekkel	ld. Lélekvilág, Benkő tanulmány, 17-18. oldal a gyerek számára olvassuk fel a történetet, és tegyük fel Piaget kérdéseit, majd jegyezzük fel a válaszokat
„Pál-dilemma” - vallási érettség vizsgálata	ld. Lélekvilág, Benkő tanulmány 66. oldal a gyerek számára olvassuk fel a történetet, és tegyük fel a szerzők kérdéseit, majd jegyezzük fel a válaszokat
„kritika utáni vallásosság” skála kérdőívezés + interjú	vizsgálható 12-18 éves tanulókkal 33 tételes papír-ceruza teszt arról, hogy a tanulónak milyen vallási attitűdjei vannak a skála két független értéket mér: a vallás szimbolikus versus konkrét értelmezését, illetve a transzcendens bevonását, versus kizárását ezek mértékéből következtetni lehet a vallásosság fejlődésének fokára
<u>Nevelés, környezeti hatások:</u>	
nevelői attitűdök vizsgálata interjúval	beszélgetés a szülővel vagy szülőkkel jelen és-vagy múltbeli nevelési szokásaikról, problémáikról, megoldási módjaikról (konkrét példák felelevenítése a legjobb!) több gyerek esetén összehasonlítható az egyes gyerekekkel kapcsolatban alkalmazott (várhatóan) eltérő bánásmód értékeléshez bármely, a tankönyvben megtalálható elemzési rendszer felhasználható + lehetnek saját megfigyelések is!
TV-s gyermekműsor v. számítógépes játék elemzése (agresszió, szerkesztési-tartalmi problémák) + esetleg interjú	egy műsor, vagy játék, vagy egy sorozat elemzése agresszív tartalmak megjelenése, a bemutatott magatartásmódok gyakorisága, jellege szempontjából ha van olyan gyerek, akivel erről a műsorról beszélgetni tudnak, értékes kiegészítés lehet!
<u>Serdülőkor:</u>	
serdülőkori célok-törekvések kérdőívezés + interjú	vizsgálható 12-18 éves tanulókkal 35 tételes papír-ceruza teszt arról, hogy a tanulónak milyen életcélok a legfontosabbak, pl. vagyon, hírnév, személyes fejlődés, vagy emberi kapcsolatok a tesztet tőlem kell kérni